

vényeink részben kapcsolódtak az 1999–2000-ben feltárt felületekhez. Az akkor feltárássra került paticsfalú, sárga agyagpadlós épület újabb részletei kerültek napvilágra egy mintegy 7,5×5 m-es felületen (az A épületszárny helyén). Sajnos teljes kiterjedésének megállapítására nem volt lehetőség. Egyrészt a beépítendő felület nem volt akkora kiterjedésű, másrészt a későbbi római periódus, melynek kőalapozású falai (többnyire csak falkiszedések formájában ránk maradván) több helyen elvágta az agyagpadlókat. Így nem lehet megállapítani, hogy ezeken a részeken voltak-e az épületnek osztófalai. A falalapozások nyomai általában 30 cm szélesek voltak, a padlófelületeket égett paticsomladék borította. A rögök hátoldalán jól megfigyelhetők voltak a vesszők lenyomatai. Az épületet tűz pusztította el. A padlóról 1. századi érmék, niello technikával díszített nyelű, műhelybélyeggel (VRBAN[VS]) ellátott bronz strigilis („testkaparó”), bronz kocsidísz, bronz szűrőedény, melynek nyele hiányzott, kisebb bronztöredékek kerültek elő. Ezek alapján arra gondolhatunk, hogy az épület talán javító műhely lehetett. Erre utal a tárgyak eltérő funkciója, töredékes, vagy hiányos voltak, valamint az, hogy részben bizonyítottan (a strigilis esetében), részben feltételezhetően nem itt készültek.

Az épületnek a tavalyi feltáráson megfigyelt korábbi periódusát itt is sikerült dokumentálnunk. A későbbi periódus pusztulási rétegéből került elő a másik Attist ábrázoló bronz applikáció. A kőalapozású épületek többnyire itt is csak falkiszedések formájában voltak megfigyelhetők. A telek É-i részén (B épületszárny helye) szintén megtaláltuk a paticsfalú periódus maradványait. Itt a falak két oldalán helyenként eredeti helyén maradt meg a habarcsos, fehér vakolat. Ezen a részen a kőperiódus emlékeit szinte teljesen elpusztították a későbbi bolygatások. Összefoglalva az eredményeket elmondhatjuk, hogy a feltárással elsősorban az első századi periódusra vonatkozóan hozott fontos, új eredményeket. Az értékes leletanyagot túl a műhely ittléte a vicus szélét jelezheti. Sajnos a későbbi periódusok esetében sem a településszerkezetre, sem az épületek funkciójára vonatkozóan nem nyertünk jelentős, új információkat.

A szóban forgó területen az elmúlt évek ásatásai intenzív késő bronzkori megtelepedést regisztráltak. Ennek megfelelően az idén is feltártunk néhány urnaezős kultúrába tartozó gödröt, emellett azonban korai bronzkori telepnyomokat is dokumentáltunk.

H. KÉRDŐ KATALIN – KOVÁCS ESZTER – SZILAS GÁBOR

48. Budapest, II. Ürömi utca 39.

U, Ró

2001. szeptember 17. és december 10. között a Budapesti Történelmi Múzeum a fenti cím alatti 14844 hrsz-ú telek területén a földmunkával járó beruházással érintett telekrészekon megelőző, teljes felületű feltárást végzett a telek tulajdonosa az Akkád Szövetkezet megbízásából.

A beruházótól kapott rajzok alapján első lépésben a telek két végén tervezett épület helyén végeztünk feltárást. A kutatás során a 0,5–1 m közötti vastagságú újkori feltöltés alatt a Szépvölgyi-árok betöltődött medrét azonosítottuk. A fekete humuszos agyagú feltöltésben római kori épületmaradványt, és neolitikus (dunántúli vonaldíszes kultúra) eróziós úton idekerült nyomait azonosítottuk. A betöltődött természetes árkot a későbbiekben az erőteljes vízmozgások több helyen újra kivájták, és „másodlagos árkokat” alakítottak ki. Ezeknek az árkoknak a betöltése többnyire löszös, kőhor-dalékos. Második lépcsőben az időközben történt tervmódosítás miatt (a két épület között mélygarázst terveztek) szükségessé vált a teljes telek átvizsgálása. A két korábbi felület között húzott kutatóárokban az ósárok humuszos betöltésében előkerült egy pontosan be nem azonosítható korú gyermekcsír, továbbá egy a dunántúli vonaldíszes kultúra idejére meghatározható gödörobjektum, amelyben tüzelés nyomait azonosítottuk. A régészeti rétegek alatt az árok medrének kőágyazatát figyeltük meg.

Az ásatáson részt vett Anderkó Krisztián régészhallgató.

KÁRPÁTI ZOLTÁN

49. Budapest, III. Fényes Adolf utca 4.

Ró, Kk

2001. június–július folyamán építkezést megelőző feltárást végeztünk a címmel megjelölt telken a beruházó költségén.

A terület az aquincumi katonaváros D-i részében fekszik, a limesút Ny-i oldalán. Az ásatás során előkerült a limesút úttestjének Ny-i széle és az azt kísérő csatorna.

Az út Ny-i oldalán állott ház kiterjedését sikerült meghatározni. A 2. század elején épült házat többször átépítették és bővítették, a terület a 4. században is lakott volt. Az épületek elhagyása után előkerült sírok az 5. századra tehetőek.

NÉMETH MARGIT – MADARASSY ORSOLYA

50. Budapest, III. Hajógyár utca

Ró, Kö, Ú

2001. szeptemberében az utca D-i útpadkája mentén munkagéppel átlag 1 m szélességű közműárkot ástak 90 cm mélységben. Az óbudai Zichy-kastély É-i homlokzata előtt futó árkot a főtér ÉK-i szélétől hajtották a Duna irányába. Észlelésünk után a munkálatokat Németh Margit római koros kolléganő felügyelete alatt folytatták. Az árok K-i felének dokumentálása után, ahol egy kváderkövekből kirakott bélésű újkori kút került elő, a fektetési és temetési munkálatokat folytatták. A közműárok Fő tér felőli feléről megállapodás született a kivitelezővel, hogy az árokszakas részletes vizsgálata és dokumentációja, illetve a kitermelt föld tüzetes átvizsgálása után lehet foly-

tatni a munkálatokat. Ennek ellenére a kijelölt szakasz egy részén lefektették a vezetéket és a védő homokágyat, de az árkot nem temették be.

A metszett falak és az árok aljának letisztítását követően legfelső újkori feltöltés alatt az óbudai prépostság Szent Péter templomának a középkorban kiszedett falainak nyomait, továbbá vastag bontási réteget azonosítottunk. Az árok több pontján megfigyelhettük a templom habarcságyába ültetett kőlapokból készült padlójának csekély maradványait is. A kőpadló alatt a területen jellegzetes sötét késő római réteg tetejét is megfigyeltük.

A csekély mennyiségű leletanyagból kiemelkedett kettő darab román stílusú és egy darab római kori kőfaragvány-töredék, amelyeket a géppel kitermelt föld átvizsgálásakor találtunk.

A leletmentés során újabb adatokat nyertünk az óbudai Szent Péter templom Bertalan Vilmosné által frissen kiserkesztett alaprajzának tisztázásához. A vízvezetéket a templom É-i mellékhájójában és az É-i sekrestye területén fektették le.

KÁRPÁTI ZOLTÁN

51. Budapest, III. Kiscelli utca 75.

Ró, Ű

A 2001. december 3.–2002. január 22. között végzett megelőző feltárás célja az ún. Kiscelli utcai kerámia- és téglakészítő ipari központ pontosabb megismerése, kiterjedésének meghatározása, műhelyeiben előállított termékek széles skálájának bővítése. A római kultúrréteg a jelenlegi felszín alatt kb. 140–160 cm-nél kezdődött. A feltárás kezdetén az épülő ház pincéjének É-i végében nyitott három szelvényben nagy mennyiségben kerültek napvilágra a Kiscelli műhely kerámia- és téglatöredékei. A leletanyagban számos deformálódott, rontott kerámia-töredék, rosszul kiégetett téglatöredék és nagyobb olvadékok fordultak elő. Az I–II. szelvényeink É-i végében egy K–Ny irányú falszakaszt tártunk fel, amelyet még a római korban visszabontottak, illetve az I. szelvényben megfigyelhető beásással kiszedtek. A fal alapozása opus spicatum technikával kőből, felmenő fala vályogtéglából illetve részben kőből készült. Az épülethez, amelynek kiterjedése É felé folytatódott (falsarok a II. szelvényben), a D-i irányban egy terasz vagy udvar csatlakozott. Az udvartól D-re (IV. szelvényben) egy másik K–Ny-i irányú falkiszedést dokumentálhattunk. Valószínűleg a két falszakaszt azonos időszakban bontották vissza. A teraszos építményt egy korábbi, valószínűleg féltetős, oszlopos (porticus jellegű) szárító vagy tárolóhelyiségként funkcionáló épületre emelték. Ehhez a korábbi objektumhoz tartozott egy K–Ny-i irányú sódéres út. A feltárás során Ny–K-i irányban kemencék planírozási rétegeit dokumentáltuk. Kemencemaradványt nem találtunk. A feltehetően nyugatabbra, de viszonylag közel fekvő kemencék működése során keletkező végtermékek, rontott darabok törmelékéregeit és a központ felhagyása, pusztulása utáni

planírozási rétegeket lehetett megfigyelni. A területen (IV–V. szelvényekben) felszínre került egy kőből épített kút, amelynek beásásában illetve feltöltésében 3 m-ig újkori kerámia került elő. A kutat teljes mélységében nem volt lehetőségünk feltárni, azonban az épülő pince alapja nem fogja elérni az általunk kibontott mélységet.

Az ásás során egy kora császárkori bronzérem, hajtűk nagy mennyiségben, egy ritka formát képviselő dörzstál, azonkívül más dörzstálak, számos, a Kiscelli műhely termékének tartott edénytöredék, egy lóherelevélszámú kiöntős, majdnem teljesen ép szürke kancsó, egy vállrészéig ép kétfülű amphora, bepecsételt díszítésű, vörös festésű tál két összeillő nagyobb töredéke, füstöltál töredéke, pompeii vörös tál(-ak) töredékei, sok téglalag: tegulae (két töredéken a 700-nak a jelét tüntették fel), imbrices, tubuli (több töredéken szögletes és más alakú áttörés is megfigyelhető) került elő. A néhány rontott kerámiadarab utal a kemencék, műhelyek közelségére. Egy-két üvegtöredék és kevés csont is napvilágra került, azonkívül réz- és más olvadék. A kiscelli utcai Kr. u. 1. század végén 2. század elején működő ipari központ kemencéi a feltárt telektől Ny-i irányban állhattak. A műhelykörzet K-i határa azonban a közelben húzódnak, mivel egy-két épület még erre a területre is átnyúlt.

KIRCHHOF ANITA – NÉMETH MARGIT

52. Budapest, III. Kunigunda útja 39.

B, Ró

2001. március 19. és április 18. között megfigyeléshez kapcsolódó leletmentést végeztünk a régészetileg védett telken (hrs. 18878/16), ahol olyan könnyűszerkezetű iroda- és raktárépületet kívántak építeni, amelynek nincsen pinceszintje, így a tervek ismeretében eltekinttünk a teljes felületi feltárástól. Az építkezéshez kapcsolódó megfigyelés eredményeképpen került sor a leletmentésre, amely az épületalapozásnak megfelelően kutatóárok (szonda) formájában történt. Az első ütemben két, nagyjából É–D-i irányú 25 m hosszú, 2,5 m széles szondát húztunk a telek hosszában a rétegviszonyok megismerése céljából.

Az 1. szondában egy vastag, átlagosan 1,5 m-es újkori salakréteg alatt elértünk egy köves történeti réteget, amelyben több római faragott építészeti elemet, többek között egy monumentális párkánytöredéket és domborműrészletet találtunk. A köves felület átvágása után egy többperiódusú útnak bizonyult. A szonda Ny-i metszetalapján két falkiszedés nyoma is kirajzolódott. A D-i oldalon, az út legkésőbbi rétege alatt két bolygatatlan szórt hamvas rítusú római sír került elő.

A 2. szondában egy római temető részlete vált ismertté. A feltárt sírok közül három szórt hamvas rítusú, két csontvázas temetkezés. Az egyik csontvázas sír bolygatott volt. A szonda D-i oldalán három kisebb K–Ny-i irányú árkot észleltünk. A szonda É-i metszetalapján egy sírszerű objektumból késő bronzkori edé-